

WYZNACZANIE RÓŻNICY POTENCJAŁÓW NA BŁONIE JONOSELEKTYWNEJ W WARUNKACH RÓWNOWAGI

Aparatura i roztwory

1. multimetr
2. komory pomiarowe przedzielone błoną kationoselektywną
3. elektrody chloro-srebrowe (Ag/AgCl) – 2 szt.
4. roztwory NaCl: 0.01 mol/dm³, 0.001 mol/dm³.

Przebieg ćwiczenia

1. Za pomocą cylindra pomiarowego odmierz 85 ml 0,01 molowego roztworu NaCl i napełnij nim lewą komorę (L) układu pomiarowego (jest to stężenie c_1). Komorę prawą (P) napełnij 85 ml 0,001 molowym roztworem NaCl (jest to stężenie c_2).
2. Umieść elektrody pomiarowe na statywie.
3. Przemyj elektrody wodą destylowaną z tryskawki i osusz ligniną.
4. Zanurz elektrody w roztworach, przez otwory w komorach, opuszczając uchwyt z elektrodami. Sprawdź czy elektrody nie dotykają dna komór.
5. Połącz elektrody z gniazdami elektrometru – COM (lewa elektroda) oraz V/ Ω (prawa elektroda), sprawdzając uprzednio czy miernik jest **wyłączony**.
6. Włącz miernik i odczytaj wartość różnicy potencjałów (mV).
7. Odczytuj wartości różnicy potencjałów w odstępach 0,5 min, aż do momentu ustalenia się wartości odczytu. Ustaloną wartość wpisz do tabeli pomiarowej.
8. Wyłącz miernik, podnieś elektrody, opłucz je wodą destylowaną i osusz ligniną.
9. Do komory prawej (P) za pomocą pipety (F100) dodaj 0,1 ml 1 molowego roztworu NaCl i wymieszaj roztwór w tej komorze. Nie zmieniaj stężenia roztworu w komorze lewej (L).
10. Wykonaj pomiar różnicy potencjałów powtarzając czynności z punktów 4 – 9.
11. Powtarzaj pomiary dodając do komory prawej pięciokrotnie po 0,1 ml a następnie czterokrotnie po 0,2 ml 1 molowego roztworu NaCl (pamiętaj o wymieszaniu roztworu po każdorazowej zmianie stężenia).
12. Po zakończeniu pomiarów odłącz elektrody od miernika (miernik musi być w tym momencie wyłączony) i zanurz je do przechowywania w probówkach z KCl.
13. Roztwory z komór należy wylać a komory najpierw kilkakrotnie przepłukać a potem napełnić wodą destylowaną.
14. Kolejne wartości stężeń roztworu soli w prawej komorze wylicza się ze wzoru:

$$c_2 = \frac{c_0 V_0 + c_d V_d}{V_0 + V_d} \quad [3]$$

gdzie c_0 – stężenie wyjściowe roztworu w komorze prawej, c_d – stężenie roztworu dodawanego, V_0 – objętość początkowa roztworu w komorze prawej, V_d – suma objętości 1-molowego NaCl do tej pory dodanego do komory prawej (czyli cała objętość dodanego roztworu).

15. Wykreśl na papierze milimetrowym zależność różnicy potencjałów w funkcji logarytmu ze stosunku stężeń $\Delta V = f(\log c_1/c_2)$.

Wymagane wiadomości teoretyczne

1. Transport bierny przez błonę – elektrodyfuzja i jej składowe: dyfuzja w gradiencie stężenia (prawo Ficka) i migracja jonów w gradiencie potencjału elektrycznego (prawo Ohma dla elektrolitów).
2. Omówić pojęcia: stan równowagi Nernsta, potencjał równowagowy (wraz ze znajomością typowych wartości dla jonów potasowych, sodowych, wapniowych i chlorkowych), siła elektrochemiczna napędzająca ruch jonu przez błonę.
3. Omówić wzór Nernsta opisujący potencjał błonowy w funkcji stężeń danego jonu
4. Omówić mechanizm potencjału spoczynkowego błony komórkowej ze szczególnym uwzględnieniem roli błonowej przepuszczalności poszczególnych jonów i mechanizmu elektrodyfuzyjnego zjawiska.
5. Omówić wzór Goldmana-Hodgkina-Katza, wymienić parametry w nim występujące i ich znaczenie.

Zalecana literatura

1. A. Hendrich, K. Michalak „Ćwiczenia laboratoryjne z biofizyki”, Wydawnictwo AM Wrocław, 2002; Rozdział 10
2. Suplement teoretyczny do ćwiczenia na stronie Katedry
3. Opracowanie na stronie katedry : <http://www.biofiz.umed.wroc.pl/dydaktyka/inne/bfstr65.html>
4. Opracowanie na stronie katedry : <http://www.biofiz.umed.wroc.pl/dydaktyka/inne/bfstr61.html>
5. S. Mięgisz, A. Hendrich, „Wybrane zagadnienia z biofizyki”, Volumed, Wrocław 1998. Rozdziały 4.1 i 4.2

Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu Katedra i Zakład Biofizyki i Neurobiologii	Ćwiczenie 13 Wyznaczanie różnicy potencjałów na błonie jonoselektywnej w warunkach równowagi	
..... Imiona i nazwiska studentów		Wydział: nr grupy: Data:
Ocena:	Podpis prowadzącego ćwiczenia	

1. Wykonać pomiary i wypełnić tabelę:

Lp.	Stężenie roztworu c_2 [mol/dm ³]	Stosunek stężeń c_1/c_2	Log (c_1/c_2)	Zmierzona różni- ca potencjałów ΔV [mV]
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				

2. Sporządzić na papierze milimetrowym wykres zależności $\Delta V = f(\log c_1/c_2)$.